

EDIDOMO MBUQTIDEM

James 1:1-21; 1 Peter 1:1-9; 4:12-19

QYQHỌ UKPEP-ŃKPỌ 448

Eke Mkparawa

IKỌ IBUOT: “Edieke owo okutde ndutuhọ nte owo Christ, yak enye okukop but, edi akam ọnọ Abasi ubọñ ye enyiñ emi” (1 Peter 4:16).

Se Nnyin Ikpepde

Mbufo mkparawa iren ye iban emefiok se ndibe udomo ke ufok-ñwed ọwọrọde, ebiet emi ekpepde Ikọ-Mbakara, ibat, mme edu-uwem (social studies) ye ediwak ñkpọ emi edinwamde mbufo nte ekoride ewọrọ owo enyene se edade edu uwem, nte ekemede ndikama ufok, nnyuñ ndi nti owo ke idut mbufo. Ke ukpep-ñkpọ Usen Qbọñ eke mfin, nnyin ikot ibaña mme udomo ufok-ñwed emi ikpepde ndima Abasi, mme ufan ye mbọhiduñ nnyin, nnyuñ ñkabare ndi nti mme anditiene-Christ.

Mme Oruk Udomo

Ke emi, ata akpa item emi enode ke ukpep-ñkpọ emi edi, “enim ete edi ñkpọ ọyọhọ idaresit, ke ini nsio-nsio idomo esimde mbufo.” Ikọ oro idomo, ọwọrọ nso ọnọ fi? Ndsuk ini emekeme ndikere mbaña inem-inem ñkpọ me ndinyene udọñ mbaña ñkpọ eke minenke, me ñkpọ eke edioke. Oro edi oruk idomo kiet. Oruk idomo efen odu emi odomode mbuqtidem emi anditiene-Christ enyenede ke Abasi.

Ke akpa ini emi nnyin ikabarede idi mme anditiene-Christ, nnyin imenyene mbuqtidem. Nnyin idi itiene Abasi, iyarade mme idiok-ñkpọ nnyin, inyuñ ibeñe Enye ite anyaña nnyin. Nnyin inyene mbuqtidem; inim ke akpanikọ ite ke Abasi okop akam nnyin, ñko ke Enye anyaña nnyin, ke eyenyuñ otim omum erinyaña nnyin akama ke ofuri eyo uwem nnyin. Ekem idomo edi man odomo mbuqtidem oro inyenede ke Abasi. Nte nnyin imonim ke akpanikọ ite ke Abasi eyeñwam nnyin ndisuk nsọñ-nda ke erinyaña oro okposuk nte idomo oro edide ikañ-ikañ onyuñ ọsọñde eti-eti ndiyọ?

Ke ini James, isuñ-utom Christ ekewetde item oro, “enim ete edi ñkpọ ọyọhọ idaresit, ke ini nsio-nsio oruk idomo esimde mbufo,” enye eketiñ ete, Nem esit ke ini nsio-nsio oruk idomo esimde fi. Nso idi ntak? Koro ke ini asañade ebe ke mme idomo uwem emi ke inemesit nte etemede ete anam, afo eyekpep ndime ime, oro eyenyuñ anam fi edi eti anditiene-Christ.

Akpa ini eke afo okokotde ñkpọ ke ñwed ufok-ñwed, nte afo ama ekeme ndiwet udomo ke abaña ñkpọ oro mbe? Baba, ekenyene ndikot ñkpọ oro ediwak ini; ekenyene ndinam mme uwut-ñkpọ, mme ndiwet mbaña ñkpọ oro, onyuñ ọbọrọ mme mbume. Ekenyene ndikot ñkpọ oro kpukpru usen ndien ekeme ndibe udomo oro. Kpasuk ntre ke edi ke ufok-ñwed Abasi, ukemeke ndikpep ndidi anditiene-Christ emi ọsọñde idem oto ke ukpep-ñkpọ kiet. Ke ntre kuyak idem akpa fi ke ini idomo esimde fi ke adiana ke adiana.

Ndinam Otim Ọsọñ

Ke okotde ukpep-ñkpọ emi mfin; edi obufa ke esit fo; edi edieke ọkpọsọñ idomo osimde fi mfin emi, ndusuk ini afo eyeti ndidara ndinyuñ mme-ime. Edi edinam didie urua efen ke oyomde nditiene ñkwọ ikwọ ke ñka-ikwọ ke ufok-ñwed mbufo ndien andikpep ọdọhọ ete ke udukemeke nditiene ñkwọ koro ifet miduhe. Nte afo eyeyọ akan nditọhọ mbaña idomo oro? me ndikere idiok mbaña andikpep fo ke nditre ndiyak fi etiene ọkwọ? me ndinyene esit ufup ke abaña mmọ emi enyenede unen emi okoyomde ke idem fo?

Eyebe idomo oro edieke editide akpa item, “Enim ete edi ñkpọ ọyọhọ idaresit,” onyuñ ọsọñde ada ke mbuqtidem ye erinim ke akpanikọ emi ekenyenede ke Abasi ke ini emi ekebemde iso enyene erinyaña ukpọñ. Mbuqtidem ye ima fo ke Abasi eyeka iso ọkọri otim ọsọñ nte ọbọñde akam onyuñ onimde ke akpanikọ ete Enye eyesiak usuñ ndinyene unen emi Enye ọfiokde ete ke ọfọn akan ọnọ fi. Oro eyenam fi edi anditiene-Christ emi ọsọñde idem, onyuñ ekeme ndisaña ke ime, ye nsọñ-nda, mbe mme idomo eke edidide.

Idomo Efen

Ndsuk ke ñtọñ obufa ini ufok-ñwed, afo ye ufan fo eyom ndiwet enyiñ mbufo nsin ke ikpehe umiñ-ñwed. Andikpep ewet enyiñ ufan fo edi iwetke okuo. Emi anam udọñ oro ekenyenede okpu . Idomo mfaña

efen edi oro; edi isõnke odudu nte eke akpa. Afo eyesõp eti nte Abasi akañwamde fi ke ini akpa, onyuñ õsõñ onim ke akpanikõ ete ke Enye eyeñwam fi ini emi ñko.

Afo ke ọkọri ndisim eti idaha eke ukpep-ñkpọ nnyin etiñde abaña: idaha emi afo edikopde uyuhọ emi afo edisõñode ọbuotidem ye Abasi ke kpukpru se afo oyomde.

Uñwam Abasi

Ekem idomo eke õsõñde akan mmọ eken osim fi. Kere se edieke edoride fi ikọ ete ke okoyip ekpat okut eyen ufọk-ñwed! Ndisuk andikpep ke idem esie onim ke akpanikõ ete ke afo ekemen, koro afo ekedide akpatre owo ndiwọrọ ke ubet oro. Ñkpọ emi ọdiok fi eti-eti ke idem, esit fo odobi, edi afo ọmọfiok ete ke imọ imenen ke iso Abasi, imọ imenke ekpat okuk oro.

Afo enyene ndibõñ akam mkpe Abasi ubok ete añwam fi ndibet ke ime ndinyuñ “nrim ete edi ñkpọ oyọhọ idaresit,” tutu Abasi anam se idide akpanikõ ayarade ke uñwana. Afo õsõñọ mbuotidem fo ke Abasi kpa nte akparawa David akanamde ke ini emi enye akakade ndiñwana ekõñ ye akwa owo Goliath, koro enye ọkọdọhọde: “Jehovah emi okoside mi ke ubok lion, ye ke ubok bear, eyesio mi ke ubok Philistine emi” (1 Samuel 17:37). Afo emenyene ukem mbuotidem oro ke Abasi, koro Enye akañwamde fi ndibe mme idomo eken afo onyuñ ọfiok ete ke Abasi eyeñwam fi ke enye emi ñko. Ke ini ekeutde owo oro okoyipde okuk oro esit ekenem fi didie koro okomumde inem spirit akama ke ini idomo oro!

Oyom Eti Ibuot

Ñwed Abasi aka iso nditiñ ete ini kiet ekededi etiede fi nte unyeneke eti ibuot emi ekemede ndinam se akpanade nte anam, enyene ndibeñe “Abasi emi ọñde kpukpru owo ke ntarubok, minyuñ itọhọke owo; ndien Abasi eyenọ enye.” Edi ke ini nnyin ibeñede Abasi ñkpọ ekededi, ana mbuotidem nnyin õsõñọ ada edieke anade nte ebọrọ akam nnyin. Edieke ikerede ke ekpri ini ite imoyom Abasi ada nnyin usuñ, ndien ekpri, ini efen nnyin iyom ndisaña ke usuñ idem nnyin, Abasi idibọrọke oruk mfum-mfum akam oro. Sõñọ beñe ke mbuotidem ukem mbuotidem emi ekenyenede ke ini ekebeñede Abasi ete anyaña fi ndien Abasi eyebọrọ.

Nsõñọ-nda

“Ofọfọn ọnọ owo eke õsõñode ada ke idomo.” Ke ini owo õsõñode ada me oyode idomo minyuñ iñwanake ye owo me ñkpọ eke ọnọmọde enye, enye eyebọ edidiõñ. Abasi eyediõñ enye. Ñko edieke enye akade iso ndisõñọ nda ye ime, usen kiet enye eyebọ “anyanya uwem emi Ọbõñ ọkõñwõñode ndinọ mmọ emi emade Enye.”

Nnyin imotim ifiok ite ke Abasi idomoke owo man ọduọ. Edi edomo mme owo ke ini emi idiok itõñ obukidem me mkpõsõñ udõñ eduride mmọ. Ediwak idaha mmọ esiyak mme mkpõsõñ udõñ emi enam mmọ edue. Edi Abasi esida mme owo ke mme usuñ eke ọfõnde. Nte esikpa fi idem usuk ini edieke Abasi adade fi usuñ ke se anamde, me edieke udõñ esit fo adade fi usuñ? Emekeme nditiñ ukpuhọre. Abasi eyeda fi ọdọdọk edi udõñ esit fo eyeda fi usuñ ọsõsuhọre. Bup idem fo, “Nte emi eyeñwam mi ke ñkañ spirit? Nte eyeda eti ufõn ọsok mi ye edimenere ubõñ Abasi? Edieke edide ke ntak ubõñ Abasi, nyenam.” Edi edieke ekikere edide emi misañake ke nda-usuñ Abasi, sin ndinam ñkpọ oro ofuri-ofuri.

Abasi oyom ndida ikot Esie usuñ ke ñkpri ñkpọ ke kpukpru usuñ uwem. Edieke nnyin inyimede Enye, Enye eyeda nnyin usuñ. Enye eyenyuñ ada nnyin anam utom Eti-mbuk, koro Enye edide Andinọ kpukpru nti enọ, ye enọ eke ọfõnde ama.

Ukeme Ndinyaña Ndinyuñ Mmum Ñkama

Nnyin emi idide mme anditiene-Christ ima imana obufa oto ke Ikọ Abasi ye Spirit Esie, ñko ke ukpep-ñkpọ emi, mme item edu emi edieke itienede mmọ eyenam nnyin ika iso ndidi ikot Christ ke akpanikõ tutu ọsuñọ ke nsinsi uwem. “Yak kpukpru owo esọp ndikop ikọ ekusọp nditiñ ikọ, ekusọp ndiyat esit,” Beñe-idem nyuñ nyene udõñ ndikop se Abasi ọdọhọde edi kusọp nditiñ, kuyak esit ayat fi. Wõñore kpõñ idiok-ñkpọ, edide ikpọ mme ñkpri idiok-ñkpọ, kot, kppep nyuñ nam se Ñwed Abasi etemede, koro Ikọ Abasi enyenede ukeme ndinyaña ukpõñ fo ndinyuñ mmum fi ñkama tutu afo oduk ke Obio-ubõñ Abasi.

Ekọm-urua Mbuotidem

Peter, isuñ-utom Christ etiñ abaña nte owo Christ adarade ke erinyaña ye ke ima emi enye enyenede ọno Jesus Christ okposuk edi nte esit owo oro odobide ndusuk ini oto mme idomo emi edide ndidomo mbuotidem esie, mbuotidem emi enye ekenyenede ke ini emi enye ekebemde iso osobo ye Abasi, mbuotidem emi enye ekenyenede ete ke Abasi eyenyaña onyuñ omum imọ akama ke ofuri eyo uwem imọ.

Mbuotidem emi omotim osqñ urua, edi ata ñkpò-uto, koro edi enye ediñwam anditiene-Christ oro ndinam akpanikò tutu Jesus Christ edi edida enye man okodu ke Obio-ubqñ Abasi ke nsinsi-nsinsi. Ke ntre Abasi odomo onyuñ anam mbuotidem nnyin otim ofon oto mme ikañ-ikañ idomo eke esimde nnyin, kpa nte etimde efop ata eme (gold) emi esiode ke isqñ ke okposqñ ikañ, tutu enye akabarede etie nte ukut-iso.

Enyene Ntak

Yak nnyin ikuyik, ikukere ite ikpanaha ete otibe, ikunyene ndik edi iti ite ke Abasi anam emi man nnyin iworò idi ñkpò eke edomode efiok. Yak nnyin idara inyuñ inemesit nditiene mbuana ke oruk ndutuhò oro Jesus akasañade ebe. Jesus omofiook nte nnyin ibode ndutuhò ke ini idomo edide. Ema edomo Enye ke kpukpru usuñ kpa nte edomode nnyin, onyuñ enyene ukeme ndiñwam nnyin (Mme Hebrew 2:18; 4:15).

Edieke mme owo esioñode nnyin ndo, mme ebatde nnyin ke didie-didie owo koro nnyin idide mme Anditiene-Christ, akpana nte inem esit. Ndusuk ini mkposqñ ñkpò esim kpukpru owo ke ererimbot. Idem mbon mbubik ye mme anam-idiok ebò ufen ke mkposqñ idaha, edi Ñwed Abasi odohò ete yak nnyin ikubò ufen nte mme anam-idiok. Mme owot-owo, mme inò, ye mmò eke esinde enyin ke mbubehe owo efen ebò ufen ñko, oto ke se mmò enamde. Edi edieke mme owo etiñde idiok edian nnyin enyuñ esakde nnyin nsahi koro nnyin mikaha mme ufok mbre, minekke unek, miyetke ñkpò ke mkpòk-inua nnyin nte mbon ererimbot enamde, yak ikukop but.

Ndusuk idaha mme owo eñwana ndinam nnyin ikop but koro nnyin idude uwem inyuñ inamde ñkpò nte mme anditiene-Christ, edi ke akpanikò but oro akam edi eke mmò koro mmò edude uwem nte mme anam-idiok.

Andibot Nnyin Nte Anam-Akpanikò

Nte mme Anditiene-Christ, imofiook ite ke nnyin inyene ndinam akpanikò nno Abasi kpukpru usen man otodo idu ke mbeñe idem ke ini Jesus edidide. Nso ndien edidi utit mmò eke mitiñke enyin, mmò eke midomoke ndinam uduak Abasi? Mmò enyene ndidori enyin ke ubierikpe Abasi. Edi yak nnyin idara ke mme ndutuhò eke eyararede ima emi inyenede inò Enye emi onyuñ odomode mbuotidem nnyin ke Abasi, emi edide Andibot eke anamde akpanikò onyuñ esede ñkpò abañña nnyin, midinyuñ iyakke edomo nnyin ebe se ukeme nnyin edide (1 Ñwed Corinth 10:13).

MME MBUME

- 1 Ewe ñwed ke nnyin ikpep mme akpan ukpep-ñkpò emi ito?
- 2 Mme idomo edi nso?
- 3 Nso idi akpa ikò item ke ukpep-ñkpò emi?
- 4 Nso ke mme idomo enam enò anditiene-Christ?
- 5 Nso oruk akam ke Abasi ediborò?
- 6 Nso ke owo edibò edieke enye oyòde mme idomo ke idara?
- 7 Nso edi ntak emi edomode owo idomo iduò?
- 8 Nso oruk ñkpò osqñ urua me ofon akan eme (gold)?
- 9 Nso edi ntak emi minaha ete ikop but edieke ikutde ndutuhò koro idide anditiene-Christ?